

ХІІ Міжнародні книгознавчі читання «Кніжная культура Беларусі : погляд праз стагоддзі» у Національній бібліотеці Білорусі у Мінську 7–8 квітня 2016 р.

12 Квітень 2016

Вітаємо білоруських колег із успішним проведенням **ХІІ Міжнародних книгознавчих читань «Кніжная культура Беларусі: погляд праз стагоддзі»**, що пройшли у Національній бібліотеці Білорусі у Мінську 7–8 квітня 2016 р.

Традиційний захід упродовж багатьох років об'єднує в широке книгознавче коло фахівців з історії книги, книгознавства, видавничої справи з Національної бібліотеки Білорусі та інших бібліотек, а також істориків, літературознавців, мовознавців, джерелознавців, архівістів, культурологів, етнологів, співробітників музеїв, навчальних установ, колекціонерів, журналістів тощо. В книгознавчих читаннях взяло участь понад 100 учасників із Білорусі, Латвії, Литви, Польщі, Росії, Словаччини, Угорщини та України. Програма конференції включала урочисте відкриття заходу, пленарне засідання, роботу п'яти окремих секцій і п'яти тематичних блоків, а також підведення підсумків роботи. У рамках конференції відбувся круглий стіл «Європейська документальна спадщина».

Національну бібліотеку України імені В.І. Вернадського на ХІІ Міжнародних книгознавчих читаннях у Мінську представили завідувач відділу стародруків та рідкісних видань Інституту книгознавства **Наталія Бондар** і старший науковий співробітник цього ж підрозділу **Ірина Ціборовська-Римарович**.

Виступаючи на пленарному засіданні, **Ірина Ціборовська-Римарович** висвітлила наукове значення регіональної програми книгознавчих досліджень «*Берестейські книгозбірні*», яку з 2008 р. на міжнародному рівні проводить Берестейська обласна бібліотека ім. М.Горького, і активною учасницею якої була доповідачка. Вона відзначила науковий доробок дослідників Білорусі, Литви, Польщі, України, Росії у вивченні спільної історико-культурної книжкової спадщини Берестейщини, який втілюється у чотирьох збірниках матеріалів науково-практичних конференцій. Проведення циклу конференцій «*Берестейські книгозбірні*» стало стимулом до книгознавчого дослідження примірників Берестейської Біблії 1563 р. з фондів НБУВ та інших примірників цієї визначної пам'ятки в українських книгозбірнях. І. Ціборовська-Римарович коротко зупинилася на дослідженні книгозбірні Берестейського єзуїтського колегіуму, в ході якого було введено в науковий обіг нові архівні документи з її історії, проведено книгознавчий аналіз провенієнцій стародруків, тематичний аналіз фонду збірки та вивчено

шляхи її комплектування. В результаті евристичної роботи було виявлено та джерелознавчо проаналізовано 42 стародруки з української частини книжкової Сапігіани. Таким чином, введено новий фактографічний матеріал до історії книгозбірень представників магнатського роду Сапіг. Відтак проведення міжнародних заходів у рамках програми «Берестейські книгозбірні» сприяє обміну інформацією, досвідом роботи та активізує дослідницькі студії в галузі історичного книгознавства та бібліотекознавства.

Виступ **Наталії Бондар** «*Євангеліє учительне (Єв'є, 1616 р.): варіанти друку, особливості паперу, побутування примірників*» був приурочений до 400-ліття публікації цієї визначної пам'ятки, що побачила світ у друкарні Вільнюського Святодухівського братства. Матеріал було зібрано при дослідженні 10 примірників збірки НБУВ. Було підкреслено унікальність цього видання за різними аспектами. Зокрема, це перший друкований переклад тексту Євангелія учительного з церковнослов'янської на літературну руську мову, до якого долучився визначний східнослов'янський просвітник, мовознавець, церковний діяч і полеміст М. Смотрицький. Видання Євангелія учительного 1616 р. прикметне й тим, що в різних примірниках розміщено п'ять різних посвят меценатам видання – Б. Соломирецькому, Ф. Масальському, Б. Огінському та Р.Воловичевні Огінській, Г. Ходкевичевні Корецькій, П. Воловичевні Воїновій, і всі вони представлені у примірниках НБУВ. Такої кількості передмов не містить жодне інше видання кириличного друку. Перегляд примірників дозволив виявити не введено в науковий обіг унікальну варіантність набору літер «тш» та «щ» у всьому тексті видання, аналогів якому не демонструє жоден інший кириличний стародрук. Було проаналізовано походження примірників Євангелія 1616 р. та їх побутування в Україні та в Білорусі. Виступ супроводжувався презентацією особливостей примірників збірки НБУВ. Матеріали виступу опубліковано у збірнику конференції.

У рамках XII Міжнародних книгознавчих читань у Національній бібліотеці Білорусі відбувся круглий стіл «Європейська документальна спадщина», організований НББ спільно з Інформаційним пунктом Ради Європи в Мінську. В роботі круглого столу взяли участь представники Білорусі та іноземні гості. Україну також представляла експерт Ради Європи, директор Національної парламентської бібліотеки України Т.І. Вилегжаніна, у виступі якої йшлося про напрями співпраці українських бібліотек та НББ.

Під час круглого столу було обговорено питання важливості введення у науковий інформаційний простір документальної спадщини, яка нині зберігається в бібліотеках, архівах і музеях, і координації роботи в цьому напрямку науковців, бібліотекарів, архівістів і музейників. Значну увагу було приділено урочистостям з нагоди майбутнього 500-ліття видавничої діяльності Ф. Скорини, яке світова наукова спільнота широко відзначатиме у 2017 р.

За матеріалами XII Міжнародних книгознавчих читань було видано збірник матеріалів, який вмістив 79 наукових публікацій учасників конференції.

У ході книгознавчих читань 7 квітня 2016 р. відбулося й урочисте відкриття цікавої та нетрадиційної за підходами та представленими експонатами виставки «Франциск Скорина та наш час», у рамках якої організаторам вдалося презентувати визначного білоруського просвітника та видавця в сучасній книжній і некнижній атрибутиці, таким чином наблизивши його до сьогодення. Виставка приурочена до майбутнього 500-ліття книговидання Ф.Скорини.

Участь у книгознавчих читаннях та круглому столі «Європейська документальна спадщина» дозволила попередньо домовитися про можливу співпрацю НБУВ та НББ у майбутніх книгознавчих дослідженнях, і про довгоочікувану презентацію факсимільного видання книг Біблії Ф.Скорини 1517–1519 р. у Києві.

Поїздка до Мінська також сприяла обміну виданнями між НБУВ і Національною бібліотекою Білорусі та Центральною науковою бібліотекою ім. Я. Коласа НАН Білорусі. В дарунок до фондів НБУВ було отримано книжки від класика білоруського книгознавства, дослідника та бібліографа стародруків Г.Я. Голенченка, Білоруського державного інституту культури (Л.Й. Довнар), Брестської обласної бібліотеки ім. М. Горького (А.М. Мяснянкіної) та угорського книгознавця Ш. Фьольдвари.

Висловлюємо щирю вдячність за гостинний прийом директору НББ Р.С. Мотульському, заступнику директора О.О. Суші, заввідділу книгознавства Г.В. Кірсевій, співробітникам Т.А. Сапезі, Т.І. Роциній, А.Н. Коваленко, Т.В. Корніловій і багатьом іншим.